

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie maart 2014

Nieuws van de Stichting

- **Verslag van Eumedion-seminar over betrokken aandeelhouderschap gepubliceerd**

Op de website van Eumedion is een kort verslag geplaatst van het op 11 februari jl. bij Kempen Capital Management gehouden seminar over betrokken aandeelhouderschap. De speeches van de hoofdsprekers Daniëlle Melis (Nyenrode Business Universiteit), Ger Fehrenbach (PGGM) en Lars Dijkstra (Kempen Capital Management) zijn kort samengevat. Ook is er een impressie te vinden van de paneldiscussie waaraan Herman Kleeven (APG Asset Management), Kris Douma (MN), Joop Witteveen (Kempen Capital Management), Sven Dumoulin (AkzoNobel) en Ton Anbeek (Beter Bed Holding) meededen. Het verslag is te vinden via: <http://bit.ly/1q1iNfz>

Komende activiteiten

- **3 april 2014, Vergadering Algemeen bestuur.** Op de agenda staan o.a. de conclusies uit de evaluatie van het functioneren van het bestuur en een discussiepaper over de toekomst van de Nederlandse aandelenmarkt.
- **16 t/m 18 juni 2014, Beurs van Berlage Amsterdam. ICGN-Eumedion congres 'Expectations of investors and companies in the face of 21st century challenges'.** Groot, internationaal congres over o.a. de hervormingen van de kapitaalmarkt, de governance van banken en de verantwoordelijkheden van aandeelhouders. Sprekers zijn o.a. minister Dijsselbloem (Financiën), Henk Brouwer (ABP), Angeliën Kemna (APG), Roderick Munsters (Robeco) en Eloy Lindeijer (PGGM). Voor meer informatie en registratie: www.icgn.org.

Nieuws uit Den Haag

- **Kabinet wil jaarlijks gesprek tussen onderneming en OR over beloningsverhoudingen**

Er moet jaarlijks een gesprek worden gevoerd tussen het bestuur en/of raad van commissarissen (RvC) van een onderneming en de ondernemingsraad (OR) over de ontwikkeling van de beloningsverhoudingen. Een wijziging van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) dienaangaande wordt voorbereid. Dit schrijft het kabinet in een brief van 7 maart jl. over de beloningen van topbestuurders in de private sector. Het kabinet kondigde vorig jaar een onderzoek aan op welke wijze bevorderd zou kunnen worden dat beloningen in de top van het bedrijfsleven in verhouding staan tot de rest van het loonegebouw. Het kabinet was destijds van mening dat de beloningen van sommige topbestuurders in vergelijking met 'gewone' werknemers in de voorbije jaren van economische crisis te hard waren gestegen. Het kabinet denkt met de nu aangekondigde maatregel dat binnen de onderneming een discussie over de beloningsverhoudingen op gang kan worden gebracht, zonder dat de relatie tussen het bestuur/RvC en de OR-leden onder druk komt te staan. Het kabinet zal de SER-commissie Bevordering Medezeggenschap verzoeken om specifieke voorlichting te geven over de mogelijkheden van OR-en op dit terrein. Verder verwacht het kabinet dat de Europese Commissie binnenkort met een voorstel zal komen om de beursgenoteerde ondernemingen te verplichten de interne beloningsverhoudingen te openbaren.

- **D66 kritisch over invoering bonuscap voor bankiers**

De leden van de Tweede Kamerfractie van D66 vragen zich af welk probleem wordt opgelost met de invoering van een bonusplafond voor bankbestuurders. Dit blijkt uit het verslag bij het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn en verordening kapitaalvereisten ('CRD IV'), dat op 7 maart jl. door de Tweede Kamer is vastgesteld. Op grond van CRD IV moeten de variabele beloningen van een bankbestuurder vanaf boekjaar 2014 worden gemaximeerd op één jaarsalaris. De aandeelhoudersvergadering (AVA) van een bank kan echter besluiten om het bonusplafond naar twee jaarsalariissen op te trekken. De D66-kamerleden vragen de regering of het niet meer in de rede zou liggen om de voorwaarden waaronder een variabele beloning wordt toegekend te beperken, in plaats van de omvang van de variabele beloning. Het gaat er volgens de democraten om de prikkel tot risicovol of niet-integer gedrag te verminderen. Tot nu toe is D66 de enige fractie die bedenkingen heeft bij de 'bonuscap'. De fracties van de PvdA, PVV en ChristenUnie zijn juist voorstander en steunen ook het voornemen van de regering om het bonusplafond voor bestuurders van Nederlandse banken verder te verlagen naar 20% van het jaarsalaris. De CDA-fractie spreekt zich in het verslag nog niet uit; zij vraagt de regering om een overzicht te verschaffen van de verschillen in beloningen in de bankensector in de EU-lidstaten en of er momenteel (grote) afwijkingen zijn van de nieuwe Europese bonusnorm. Het is de verwachting dat de regering op korte termijn de antwoorden op de Kamervragen naar de Tweede Kamer zal sturen.

- **Tweede Kamer wil oordeel van minister van Financiën over optreden RvC en accountant van SNS Reaal**

De Tweede Kamer wil van minister Dijsselbloem (Financiën) een oordeel over het functioneren van de RvC en van de externe accountant van SNS Reaal in de periode tussen 2006 en 2013. Dit blijkt uit de op 20 maart jl. vastgestelde inbreng van de Tweede Kamerfracties voor een schriftelijk overleg over de evaluatie van de nationalisatie van SNS Reaal en van de Interventiewet. De fractie van de

ChristenUnie vraagt zich af of de RvC van SNS Reaal zich voldoende heeft gekwetend van zijn verantwoordelijkheid in het traject dat leidde tot nationalisatie van de bankverzekeraar. De PvdA-fractie vraagt de minister of de externe accountant van SNS Reaal (KPMG) zich in voldoende mate heeft vergewist van de mogelijke risico's op de balans van SNS Reaal en daar ook in de jaarverslagen over heeft gecommuniceerd. Zij vraagt zich ook af of de "signaleringsfunctie" van de accountant voldoende is gevuld en zo niet, hoe de minister die wil verbeteren. Uit de vragen blijkt verder dat de VVD-fractie kritiek heeft op de wijze van evaluatie van de Interventiewet. Zij vraagt de minister waarom niet alle belanghebbenden zijn gehoord tijdens het evaluatieproces. Ook vraagt zij of de minister minder vergaande maatregelen dan nationalisatie heeft overwogen t.a.v. SNS Reaal. Heeft de minister bijvoorbeeld overwogen om een "stille curator" aan te wijzen? Het is nog niet bekend wanneer de minister van Financiën zijn antwoorden op al deze vragen naar de Tweede Kamer zal sturen.

Nieuws uit Brussel

- **Europese Commissie wil dat meer institutionele beleggers ESG-informatie betrekken bij beleggingen**

De Europese Commissie wil dat meer institutionele beleggers duurzaamheids- en governance-informatie ('ESG') betrekken bij hun beleggingsbeslissingen. De Europese Commissie zal later dit jaar met een rapport komen op welke wijze institutionele beleggers hiertoe geprikkeld kunnen worden. Dit staat in de op 27 maart jl. door de Europese Commissie gepubliceerde mededeling over de langetermijnfinanciering van de Europese economie. In de mededeling wordt een reeks specifieke maatregelen gepresenteerd die de Europese Commissie zal nemen om tot een betere langetermijnfinanciering van de Europese economie te komen. De Europese Commissie vindt dat nog te weinig institutionele beleggers beursgenoteerde ondernemingen op hun langetermijnprestaties beoordelen. Zij moeten volgens de Commissie worden gestimuleerd minder op de korte termijn te denken en meer op lange termijn. De Europese Commissie wil in dat kader ook

een studie doen naar de fiduciaire verantwoordelijkheid van institutionele beleggers en of duurzaamheid daar een integraal onderdeel van vormt. Verder kondigt de Europese Commissie aan met een aanbeveling te komen om de kwaliteit van de gepubliceerde corporate governance informatie door beursgenoteerde ondernemingen te verhogen. De Europese Commissie kondigt ook aan de International Accounting Standards Board (IASB) te vragen om voorafgaand aan de vaststelling van nieuwe of gewijzigde verslaggevingsstandaarden de eventuele effecten van deze nieuwe IFRS op de beleggingshorizon in kaart te brengen. De Europese Commissie roept de EU-lidstaten en het Europees Parlement op de voorgestelde maatregelen te steunen, zodat zij – indien nodig – snel in wetgeving kunnen worden omgezet.

- **Alle Europese pensioenfondsen worden verplicht gesteld hun ESG-beleid te openbaren**

Alle Europese pensioenfondsen worden verplicht gesteld hun deelnemers te informeren op welke wijze zij in hun beleggingsbeleid rekening hebben gehouden met milieu-, klimaat-, sociale en corporate governance issues. Dit staat in het voorstel voor de herziening van de Pensioenfondsenrichtlijn dat de Europese Commissie op 27 maart jl. heeft gepubliceerd. De voorgestelde verplichting geldt in grote lijnen al voor Nederlandse pensioenfondsen op grond van de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen. Het richtlijnvoorstel bevat verder de verplichting voor pensioenfondsen om in het kader van de evaluatie van hun risico's een kwalitatieve beoordeling te maken van nieuwe of opdoemende risico's die verband houden met klimaatverandering, grondstoffenverbruik en het milieu. Het richtlijnvoorstel bevat ook bepalingen over de structuur en de inrichting van het beloningsbeleid van pensioenfondsen. De Europese Raad van ministers en het Europees Parlement zullen binnenkort de onderhandelingen over het richtlijnvoorstel starten.

- **ESMA komt met indicatieve lijst 'synthetische aandelenconstructies' die onder meldingsregels vallen**

Aandelen die een institutionele belegger tijdelijk heeft uitgeleend blijven meetellen voor een melding van een substantieel aandelenbelang in een beursgenoteerde onderneming wanneer is geregeld dat deze uitgeleende aandelen kunnen worden 'teruggehaald' om te stemmen op een AVA. Dit staat in een op 21 maart jl. door de Europese effectentoezichthouder ESMA gepubliceerd consultatiedocument over de technische uitwerking van de nieuwe Europese Transparantierichtlijn. Deze richtlijn verplicht alle partijen die een substantieel aandelenbelang houden in een Europese beursgenoteerde onderneming (in Nederland vanaf 3% van het geplaatst kapitaal) ook 'synthetische aandelenconstructies' (derivaten) te betrekken bij het berekenen van de omvang van het belang. In Nederland vallen constructies als 'contracts for difference', 'equity swaps' en putopties al sinds 1 januari 2012 onder de meldingsplicht. De geharmoniseerde, indicatieve ESMA-lijst poogt toekomstbestendig te zijn door een dermate ruim toepassingsbereik te kiezen dat ook nieuwe constructies die zijn afgeleid van aandelen en die "hetzelfde economische effect" hebben als aandelen en rechten op aandelen direct onder de meldingsregels vallen. Het consultatiedocument bevat verder nog conceptvoorschriften voor de berekening van de derivatenconstructies en voor de partijen die worden uitgezonderd van de regels. Belanghebbenden kunnen nog tot 30 mei a.s. commentaar leveren op het consultatiedocument. ESMA moet de technische uitwerking uiterlijk 27 november 2014 hebben afgerond.

- **Europese Commissie wil zelfcertificering voor importeurs van conflictmineralen**

De Europese Commissie wil een EU-systeem van zelfcertificering opzetten voor importeurs van tin, tantaal, wolfram en goud die ervoor kiezen op een verantwoorde wijze deze mineralen en ertsen uit conflictgebieden in de EU te importeren. Dit blijkt uit een voorstel voor een verordening die de Europese Commissie op 5 maart jl. heeft gepubliceerd. Bij zelfcertificering

mogen de importeurs van de genoemde mineralen en ertsen zelf beslissen of zij hun toeleveringsketen controleren en adequate maatregelen treffen om te voorkomen dat zij gelinkt zijn aan gewapende conflicten zoals in het gebied van de Grote Meren. De Europese Commissie wil ook jaarlijks een lijst publiceren van Europese en mondiale 'betrouwbare smelterijen en raffinaderijen' die betrokken zijn bij de handel in conflictmineralen en -ertsen en zelf verantwoordelijkheid nemen en voldoen aan de inspanningen die horen bij 'conflict due diligence'. Volgens de Europese Commissie kent de EU meer dan 400 importeurs van tin, tantaal, wolfram en goud. Het voorstel van de Europese Commissie ziet alleen op de 'directe' importeurs van de genoemde metalen en ertsen en dus niet op de producenten en importeurs van eindproducten die deze grondstoffen bevatten. Binnenkort zullen de onderhandelingen over het voorstel met de Europese Raad en met het Europees Parlement een aanvang nemen.

Ondernemingsnieuws

- **Sligro Food Group trekt voorstel tot verhoging agenderingsdrempel bij begin AVA in**

Sligro Food Group heeft haar voorstel tot verzwaring van het agenderingsrecht voor aandeelhouders bij aanvang van de AVA op 19 maart jl. ingetrokken. Het voedingsmiddelenbedrijf had het voornemen om de drempel voor het agenderingsrecht te verhogen van 1% naar 3% van het geplaatste kapitaal; 3% is sinds 1 juli 2013 het wettelijke maximum. Een aantal lange termijn grootaandeelhouders had voor de AVA echter bezwaar gemaakt tegen dit onderdeel van het voorstel tot wijziging van de statuten. De Sligro-ondernemingsleiding wilde het uiteindelijk niet op een stemming laten aankomen en deelde de AVA mee dat zij afzag van het voorstel dat het voor kleine aandeelhouders moeilijker zou maken om onderwerpen voor de AVA-agenda aan te dragen. Bouwbedrijf Heijmans heeft voor haar AVA van 17 april a.s. ook voorgesteld het agenderingsrecht voor aandeelhouders te bemoeilijken. Het is niet bekend of ook bij deze onderneming de grootaandeelhouders hun ongenoegen hebben laten blijken.

- **Dispuut tussen Ziggo en AFM over waardering immateriële activa**

Ziggo en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) zijn verwickeld in een discussie over de waardering van Ziggo's klantrelaties als onderdeel van de immateriële activa. Dit blijkt uit het op 5 maart jl. gepubliceerde jaarverslag 2013 van het kabelbedrijf. Ziggo is van mening dat op grond van de financiële verslaggevingsstandaarden het prudent zou zijn aan de klantcontracten een onbepaalde duur toe te kennen waarbij elk jaar wordt getest of afschrijvingen op deze contracten moeten plaatsvinden. De AFM heeft hierover, volgens het verslag van de RvC van Ziggo, vragen bij gesteld. De Ziggo RvC schrijft dat de onderneming en de AFM over dit onderwerp nog steeds in het proces van gegevensuitwisseling zitten en dat de discussie voortduurt.

- **Wereldhave wil toch een eeuwigdurende calloptie voor haar beschermingsstichting**

Wereldhave wil haar beschermingsstichting toch een 'eeuwigdurende' calloptie op het nemen van beschermingspreferente aandelen toekennen. Dit blijkt uit de toelichting op de op 14 maart jl. gepubliceerde toelichting op de agenda van de komende AVA van het vastgoedfonds. De AVA wordt op 25 april a.s. gehouden. Eind februari meldde Wereldhave in een persbericht over de herziening van de beschermingsstructuur nog dat de calloptie na uitoefening door de stichting niet automatisch zou 'herleven' (zoals wel het geval was bij de beschermingsstichting van KPN). De AVA van Wereldhave zou in dat geval worden gevraagd een nieuwe calloptie toe te kennen (zie Nieuwsbrief van februari 2014). Wereldhave schrijft in de toelichting op de AVA-agenda nu dat de onderneming voornemens is om na uitgifte en latere inkoop of intrekking van de beschermingspreferente aandelen in een AVA de voortzetting van de bescherming te "bespreken". Het vastgoedfonds schrijft in de toelichting niet waarom het in twee weken tijd van gedachten is veranderd.

- **RvC's maken relatief vaak gebruik van discretionaire bevoegdheid om bonussen aan te passen**

Verschillende RvC's hebben begin 2014 gebruik gemaakt van hun bevoegdheid om

de hoogte dan wel de voorwaarden van de bonusbetalingen over prestatiejaar 2013 aan te passen. In vijf gevallen werd gebruik gemaakt om de bonussen 'opwaarts' bij te stellen en in vijf gevallen neerwaarts. Dit blijkt uit de jaarverslagen die tot nu toe zijn verschenen. De RvC's van Heineken, Vopak, Wessanen, Telegraaf Media Groep (TMG) en BE Semiconductor Industries (BESI) versoepelden ofwel de bonuscriteria ofwel kenden een extra bonus toe. De RvC van Heineken 'herkalibreerde' de prestatiedoelstellingen voor de langetermijnbonus, zodat deze de komende jaren toch tot uitkering kan komen. De RvC's van Vopak, Wessanen, TMG en BESI kenden aan één of meerdere bestuurders extra aandelen of een cashbonus toe i.v.m. bijzondere prestaties. De interne toezichthouders van Shell, Unilever, Macintosh, AMG en (ook weer) Vopak kortten de bestuurders juist op de jaarbonus. Dit had te maken met slechte resultaten of het zich voordoen van een dodelijk ongeluk (Vopak). Verder is het opmerkelijk dat KAS Bank haar aandeelhouders voorstelt om reeds voor de inwerkingtreding van de wettelijke 'bonuscap' voor financiële instellingen de bonussen voor haar bestuurders te maximaliseren op 20% van het basissalaris.

Overige interessante zaken

- **AFM constateert gebreken bij stemmen op afstand**

Stemmen op afstand bij AVA's kent gebreken en is voor verbetering vatbaar. Dat blijkt uit op 24 maart jl. gepubliceerd onderzoek van de AFM naar de transparantie en verifieerbaarheid van de stemketen. De AFM wijst er op dat veel institutionele beleggers op de AVA's hun stem per volmacht en/of op afstand uitbrengen. De AFM schrijft in het onderzoek dat aandeelhouders én vennootschappen geen of onvoldoende zicht en garantie hebben of de stemmen die zijn uitgebracht daadwerkelijk en juist zijn doorgekomen in de stemketen. De AFM wijdt dit o.a. aan het grote aantal partijen dat bij de stemketen is betrokken. Deze partijen maken gebruik van verschillende systemen die niet op elkaar zijn aangesloten en van verschillende elektronische documenten. De AFM roept aandeelhouders op om van hun volmachtneemers een bevestiging te

ontvangen dat hun stem overeenkomstig de gegeven instructie is verwerkt en uitgebracht. Ook wil de toezichthouder een gestandaardiseerde gegevensuitwisseling. Verder vindt de AFM een aanpassing van internationale en Europese regulering wenselijk, zoals de harmonisatie van de stemregistratiedatum, de harmonisatie van de uiterste datum dat de steminstructie moet worden aangeleverd en een verplichte medewerking van de bewaarbanken om de steminstructies aan te nemen en door te geleiden naar de onderneming. De AFM zal zich inzetten het onderwerp op de agenda te zetten in (internationale) fora, zoals ESMA en de Nederlandse Monitoring Commissie Corporate Governance Code (Commissie Van Manen).

- **Stemadviesbureaus stellen eigen code vast**

Zes stemadviesbureaus, waaronder ISS en Glass Lewis, hebben op 5 maart jl. een eigen gedragscode vastgesteld. Op grond van de code zullen de ondertekenaars o.a. de methodologie die leidt tot een stemadvies openbaren en ook het stembeleid dat is gebruikt voor het 'standaardadvies'. Verder beloven de stemadviesbureaus hun beleid ten aanzien van het beheersen van potentiële of actuele tegenstrijdige belangen publiek te maken, alsmede hun beleid t.a.v. de communicatie met beursgenoteerde ondernemingen, aandeelhouders, andere stakeholders, de media en het algemene publiek. Alle "organisaties die documentatie van beursgenoteerde ondernemingen analyseren met het oog op het bieden van input voor de stembesluiten van aandeelhouders" worden opgeroepen de code te ondertekenen en na te leven. Eumedion valt waarschijnlijk ook onder deze groep en zal zich beraden op ondertekening. De initiële groep van zes ondertekenaars zal de implementatie van de code monitoren en niet later dan begin 2016 in zijn geheel evalueren. De Europese effectentoezichthouder ESMA zal begin 2016 de implementatie van de code en het monitoringmechanisme separaat evalueren.

- **Ondernemingen worden verplicht gesteld over hun risicobereidheid te rapporteren**

Beursgenoteerde ondernemingen dienen in het jaarverslag op hoofdlijnen te beschrijven

wat hun bereidheid is om bepaalde risico's en onzekerheden te lopen (de zgn. risicobereidheid of 'risk appetite'). De mate van risicobereidheid is een leidraad voor het al dan niet nemen van maatregelen ter beheersing van risico's en onzekerheden. Dit staat in het voorstel tot wijziging van 'Richtlijn 400 Jaarverslag' van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ; waarin ook Eumedion participeert). De RJ is het orgaan dat een nadere invulling geeft aan de Nederlandse wettelijke verslaggevingsvoorschriften. De op 26 maart jl. gepubliceerde ontwerprijrichtlijn geeft (maatschappelijk geaccepteerde) normen voor de inrichting van de risicoparagraaf in het jaarverslag van een onderneming. Volgens de RJ zou de risicoparagraaf ten minste de volgende informatie moeten bevatten: i) informatie over de voornaamste risico's en onzekerheden, ii) informatie over de maatregelen die zijn getroffen om risico's te mitigeren en onzekerheden te adresseren, iii) de vermelding van de impact die wordt verwacht wanneer voorziene omstandigheden t.a.v. de beschreven voornaamste risico's en onzekerheden zich zouden voordoen (zo mogelijk via gevoeligheidsanalyses), iv) een beschrijving van de effecten van risico's en onzekerheden die zich hebben voorgedaan en v) de vermelding van de eventuele aanpassingen in het systeem van risicomanagement. Belanghebbenden kunnen nog tot 21 mei a.s. reageren op de ontwerprijrichtlijn. Het is de bedoeling dat de ontwerprijrichtlijn van kracht wordt voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2015, waarbij eerdere toepassing door de RJ wordt aanbevolen.

- **DNB: nauwelijks of geen ruimte voor dividenduitkeringen door banken**

Onder de huidige omstandigheden zal er voor banken in de periode 2014-2018 nauwelijks of geen ruimte zijn om dividenduitkeringen te doen. Beleggers moeten eerder rekening houden met de uitgifte van nieuwe aandelen om het eigen vermogen van banken te helpen versterken. Dit schrijft De Nederlandsche Bank (DNB) in zijn op 4 maart jl. gepubliceerde visie op de uitvoering van het toezicht in de jaren 2014-2018. Volgens DNB moeten de Nederlandse banken in de komende jaren hun buffers verder versterken om te voldoen aan de

nieuwe, internationale kapitaaleisen. De banken zijn volgens DNB hiervoor op de korte termijn grotendeels afhankelijk van winsthouding, willen de banken het economische herstel kunnen blijven ondersteunen met een verantwoorde kredietgroei. DNB geeft verder aan dat banken de komende jaren meer inzichtelijke en vergelijkbare balansgegevens moeten publiceren, zodat o.a. beleggers meer inzicht krijgen in de financiële situatie van de banken. DNB kondigt in het document aan hier zelf ook aan te willen bijdragen. DNB is namelijk voornemens om een uniforme set van financiële kerngegevens uit de toezichtrapportages over individuele banken te publiceren.

- **NBA: externe accountant moet gebruik kunnen blijven maken van werkzaamheden interne auditors**

De externe accountant van een onderneming moet onder bepaalde voorwaarden ook in de toekomst gebruik kunnen blijven maken van de werkzaamheden van de interne auditors voor de uitvoering van de controle van de jaarrekening. Deze voorwaarden zien op het waarborgen van de objectiviteit van de interne auditor. Dit is het voorlopige standpunt van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), zoals opgenomen in de door haar op 5 maart jl. gepubliceerde consultatiedocument over een wijzigingsvoorstel voor de Verordening Accountantsorganisaties. Het voorlopige standpunt van de NBA staat haaks op de zienswijze van de AFM. De AFM heeft vorig jaar gepleit voor een algeheel verbod op directe ondersteuning door de interne auditors van de controlewerkzaamheden door de externe accountant. De toezichthouder op accountantsorganisaties is van mening dat gebruikmaking van interne auditors de onafhankelijkheid van de externe accountant kan aantasten. Voordat de NBA haar definitieve standpunt over het onderwerp bepaalt, wil zij de mening van diverse belanghebbenden over het onderwerp vernemen, alsmede de argumenten voor en tegen directe ondersteuning. Belanghebbenden hebben tot 3 april a.s. de tijd om op het consultatiedocument te reageren.

- **Grote Duitse ondernemingen moeten in 2016 ten minste 30% vrouwelijke commissarissen hebben**

De RvC's van de grootste Duitse beursgenoteerde ondernemingen moeten uiterlijk 2016 voor 30% uit vrouwen bestaan. Zolang dit percentage vanaf 2016 niet is gehaald moeten commissariszetels die voor vrouwen zijn bestemd, leeg blijven. Dit staat in een ontwerp van een wetsvoorstel dat de Duitse ministers van Justitie en van Gezinszaken op 25 maart jl. hebben gepresenteerd. Het conceptwetsvoorstel vloeit voort uit het in november 2013 tussen de Duitse partijen CDU, CSU en SPD gesloten regeerakkoord. Het wetsvoorstel raakt alleen de allergrootste Duitse beursgenoteerde ondernemingen, namelijk de ondernemingen die beursgenoteerd zijn én waarvoor de wettelijke 'Mitbestimmungspflicht' (verplichting om werknemerscommissarissen te hebben) geldt. Dat zijn er in totaal zo'n 110. Alle overige Duitse beursgenoteerde ondernemingen moeten zich vastleggen op een streefcijfer voor het aantal vrouwelijke bestuurders en senior managers. Zij zijn verplicht om jaarlijks verslag te doen van de voortgang om dit streefcijfer te halen. Het is de bedoeling dat het wetsvoorstel in 2015 in werking treedt.

- **Zuid-Afrikaanse ondernemingen oproepen integrated reporting raamwerk te volgen**

Zuid-Afrikaanse ondernemingen worden geacht hun jaarverslag op te stellen volgens het in december 2013 gepubliceerde 'integrated reporting'-raamwerk van de International Integrated Reporting Council (IIRC). Dit heeft het Zuid-Afrikaanse Integrated Reporting Committee (IRC) op 18 maart jl. besloten. Zuid-Afrika is hiermee het eerste land dat het IIRC-raamwerk voor geïntegreerde verslaggeving officieel erkent als verslaggevingsraamwerk. Geïntegreerde verslaggeving moet beleggers een samenhangend overzicht bieden van het verdienmodel, het waardescheppend vermogen van de onderneming en het beslag van de onderneming op verschillende soorten kapitaal (zoals menselijk kapitaal, intellectueel kapitaal, natuurlijk kapitaal en financiële middelen) om deze waarde te creëren. Ondernemingen genoteerd aan de

effectenbeurs van Johannesburg werden op grond van de beursregels al sinds 2009 geacht een 'geïntegreerd jaarverslag' op te stellen, maar daarbij werd niet aangegeven op welke wijze dit zou moeten. De Zuid-Afrikaanse IRC, waarin o.a. de beurs van Johannesburg, de koepelorganisatie van Zuid-Afrikaanse ondernemingen, Zuid-Afrikaanse institutionele beleggers en accountants zitting in hebben, heeft dus nu in die leemte voorzien.